

Informācijas sabiedrības padomes protokols

Rīgā

2015.gada 15.jūlijā

Nr.1

Sēdi vada

Ministru prezidente, padomes vadītāja Laimdota Straujuma

Sēdē piedalās

Padomes locekļi:

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Kaspars Gerhards

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieks IKT jautājumos

Arnis Daugulis

Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs

Zemkopības ministrs Jānis Dūklavs

Ekonomikas ministrijas pilnvarotais pārstāvis Ringolds Beinarovičs

Satiksmes ministrijas pilnvarotais pārstāvis Uldis Reimanis

Latvijas Pašvaldību savienības pārstāve Sanita Šķiltere

Lielo pilsētu asociācijas pārstāvis Agris Ameriks

Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācijas pārstāvis Jānis Treijs

Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāve Baiba Apine

Latvijas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācijas pārstāvis Andris Melnūdris

Latvijas darba devēju konfederācijas pārstāve Māra Jākobsone

UNESCO pārstāvis Andris Vilks

Latvijas universitātes pārstāvis Mārtiņš Pūriņš

Rīgas tehniskās universitātes pārstāvis Jans Šlihte

Ministru kabineta locekļi:

Veselības ministrs Guntis Belēvičs

Kultūras ministre Dace Melbārde

Iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis

Ārlietu ministrijas pilnvarotais pārstāvis Jānis Kārklīņš

Labklājības ministrijas pilnvarotais pārstāvis Valdis Supe

Finanšu ministrijas pārstāvis Kārlis Engēlis

Uzaicinātie:

Latvijas valsts radio un televīzijas centra vadītājs Jānis Bokta

Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvis Jānis Čitskovskis

Latvijas komercbanku asociācijas pārstāve Žanete Glaudiņa

Sanāksmes dalībnieki:

Ministru prezidentes padomnieks Normunds Bergs

Sēdi protokolē:

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāve Lelda Kalniņa

1.

Informācijas sabiedrības padomes darba atjaunošana

L.Straujuma - atklāj sanākumi un informē, ka padomē tiks skatīti Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) jaunā plānošanas perioda projekti un to finansējuma apjoms. Nākošā padomes sēde tiek noteikta 2015. gada 27.augustā, plkst. 10.00.

A.Daugulis piebilst, ka Informācijas sabiedrības padomē plānots skatīt arī citus stratēģiskus jautājumus, kas saistīti ar Informācijas sabiedrības attīstību. Piemēram, Latvijas nostāju WSIS (Pasaules Informācijas sabiedrības samits), Latvijas pozīciju saistībā ar Eiropas Savienības Digitālā vienotā tirgus stratēģijas ieviešanu, un citus.

2.

Vienotās IKT attīstības mērķarhitektūras izstrādes process 2014-2020 perioda ES fondu ietvaros

Ziņo **A.Daugulis** (ziņojums/prezentācija 1.pielikumā)

Kopsavilkums. Informācija par jau pieņemtajiem valdības lēmumiem saistībā ar vienotas IKT arhitektūras izstrādi – Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes, informatīvais ziņojums par IKT ERAF pārvaldības modeli un attīstības pasākumiem, publiskās pārvaldes IS konceptuālā arhitektūra. Balstoties uz šiem lēmumiem, VARAM piedāvā noteikt prioritātes attīstības projektiem:

- 1.prioritāte – projektiem, kas veido valsts vienotas IKT arhitektūras mugurkaulu, un projektiem, kas attīsta galvenos valsts reģistrus un būtiski ietekmē valsts ekonomisko attīstību. Ir identificēti 11 šādi projekti.
- 2.prioritāte – projektiem, kuru nepieciešamību nosaka regulas, direktīvas un ārējie normatīvie akti.
- 3.prioritāte - projektiem, kuru nepieciešamību nosaka iepriekš pieņemtie MK lēmumi (NAP un politikas plānošanas dokumenti).

Visus projektus ir paredzēts pārvaldīt kā savstarpēji saistītu projektu portfeli jeb Mērķarhitektūru. Skaidrojums par pakāpenisko pieeju Mērķarhitektūras veidošanā un pamatojums nepieciešamībai pirmajā Mērķarhitektūras versijā iekļaut šādus projektus: Arhitektūras pārvaldības sistēma (VARAM); Nodokļu informācijas pakalpojumu modernizācija (VID); Fizisko personu datu pakalpojumu modernizācija (PMLP). Realizējot šos projektus, tiks izstrādāts projektējums valsts IKT arhitektūras pamatelementiem – portāla Latvija.lv attīstība kontekstā ar oficiālo e-adresi, uzņēmēju darba vietas izveide portālā un integrācija ar VID EDS, datu portāla izveide, informācijas sistēmu savietotāja pilnveide, tai skaitā datu apmaiņa ar pašvaldībām, e-adreses un e-konta izveide un sasaiste ar fizisko personu reģistru. Pirmās versijas ietvaros realizējamo projektu finansējuma apjoms nepārsniegs 10% no IKT ERAF investīciju portfeļa kopējā apjoma.

Viedokli:

N.Bergs – aicina izskatīt iespējas izmantot jau esošus risinājumus, piemēram Igaunijas integrācijas platformu xRoad.

Dz.Rasnačs – augsti vērtē sagatavoto ziņojumu un projektus, kas vērsti uz tautsaimniecības izaugsmes vides attīstību, tomēr akcentē Eiropas Komisijas, arī LTRK, LDDK, ārvalstu investoru padomes un citu organizāciju pārmetumus par ilgstošu civillietu izskatīšanu tiesās un attiecīgi “E-lietas” projektu atrašanos trešās prioritātes sarakstā, kaut arī projekti veicina tautsaimniecības izaugsmes attīstību. Ģenerālprokuratūras un Tieslietu ministrijas projektos ir gatavi pakļauties ierobežojumiem gan termiņā, gan apjomā, bet aicina tos iekļaut pirmās prioritātes sarakstā.

G.Belēvičs – veselības jomā ir ļoti svarīgi vienā platformā uzkrāt informāciju par veselības jomā sniegtajiem pakalpojumiem gan valsts, gan apdrošinātāju, gan privāti apmaksājamiem, lai būtu pieejama informācija par naudas plūsmām un tautas veselības stāvokli. Interesējas vai pakalpojumu platformas attīstības projekts varēs tikt izmantots veselības jomā sniegtajiem pakalpojumiem.

J.Kārklīņš – norāda uz drošības jautājumu ievērošanu platformu veidošanā un aicina projektu ietvaros risināt jautājumus par ilgtermiņa digitālo datu saglabāšanu, kas datu nesēju novecošanas dēļ var tikt zaudēti.

S.Šķiltere – aicina projektu risinājumus skatīt kontekstā ar normatīvo aktu regulējumu izmaiņām. Norāda, ka nepieciešams risinājums problēmai valsts pārvaldē papīra formu procesus pārliekot elektroniskā vidē, neizvērtējot to optimizācijas iespējas. Aicina projektos konkrēti norādīt, kādiem datiem un reģistriem jābūt savietotiem un pieejamiem citiem, norādīt kādi būs ieguvumi sabiedrībai, iedzīvotājiem, uzņēmējiem, pašvaldībām. Aicina nepieļaut nesavietojamu risinājumu izveidi. LPS atbalsta VARAM piedāvāto lēmuma projektu, jautājumā par VID nodokļu informācijas sistēmas attīstības projektu un uzkrājuma principa ieviešanu saskata riskus saistībā ar pašvaldību nekustamā īpašuma nodokļa iekasēšanu.

A.Ameriks – izsaka pateicību VARAM par ieinteresētību risināt arī pašvaldību jautājumus. Rosina arī turpmāk iedziļināties pašvaldību darbā un attīstot projektus ņemt vērā pašvaldību vajadzības, neatkārtojot iepriekšējo periodu kļūdas. Aicina pirmās prioritātes sarakstā iekļaut pašvaldību risinājumus, piemēram integrācijas pašvaldību pusē datu apmaiņai ar valsts reģistriem, kā arī pašvaldību e-pakalpojumu attīstības projektu.

D.Melbārde – svarīgi jaunajos IKT risinājumos ņemt vērā iepriekšējo periodu ieguldījumus, lai tie nebūtu bijuši veltīgi. Norāda, ka informācijas sabiedrības attīstība ir starpposms ceļā uz zināšanu sabiedrību un visām darbībām jākalpo šī mērķa sasniegšanai. Kultūras jomas projektu iekļaušana trešajā prioritātē rada riskus zināšanu resursu pieejamības nodrošināšanai.

J.Treijs – LATA pauž pilnīgu atbalstu VARAM izstrādātajiem konceptuālajiem dokumentiem. Pozitīvi vērtē atvērto datu portālu un datu atkalizmantošanas iespējas. Ierosina nodrošināt no publiskiem līdzekļiem izstrādāto programmatūru atkalizmantošanu. Iestādes varētu izmantot jau izveidotus citu iestāžu risinājumus, tādējādi ietaupot līdzekļus. Noteikti nepieciešami resursi un pilnvaras VARAM, lai uzraudzītu šo procesu un tas nozīmē arī kompetentus cilvēkus, kas to darīs. Runājot par iepriekšminētajiem drošības pasākumiem, nupat valstī ir definētas minimālās drošības prasības valsts un pašvaldību informācijas sistēmām, kur noteikts pārejas periods līdz 2020.gadam. Tomēr, tām sistēmām, kas tiks no jauna radītas vai mainītas izmantojot Eiropas finansējumu minimālās drošības prasības būtu jāievēro uzreiz. Atbalsta ideju par procesu optimālu sakārtošanu.

N.Bergs aicina iesaistīt Datu valsts inspekciju jautājumos par IS atkalizmantošanu, kā arī ierosina noteikt valsts nodevu par papīra formas iesniegumu izmantošanu, tas dotu stimulu visiem resoriem kvalitatīvi attīstīt e-pakalpojumus. L.Straujuma uzdot VARAM ministram padomāt par šo priekšlikumu.

B.Apine – pateicas VARAM par aktīvu LTRK iesaistišanu šajā darbā. LTRK kopumā atbalsta pirmās prioritātes projektu virzību, ierosina reizi ceturksnī sanākt, lai izskatītu projektu progresu un uzstādīto mērķu sasniegšanu, kā arī noteikt pilnvaras projektu virzības maiņai, ja rezultāts nav atbilstošs. LTRK vēlas, lai arī uzņēmējiem būtu pieejamas atkalizmantojamo datu kopas jaunu pakalpojumu radīšanai un uzņēmējdarbības attīstībai.

A.Melnūdris – pateicas VARAM par ieguldīto darbu ES fondu materiālu sagatavošanā un L.Straujumas kundzei par padomes darba atjaunošanu. LIKTA konceptuāli atbalsta lēmumprojektā minēto IKT arhitektūras mugurkaula projektu virzību. Tajā pašā laikā projekti, kas skar iedzīvotājus un uzņēmējus, un šobrīd ir trešās prioritātes sarakstā, tādēļ ir svarīgi nodrošināt arī to realizāciju, kā arī visu trīs prioritāšu projektu sniegto ieguvumu komunikāciju sabiedrībai.

K.Engēlis – izsaka komplimentu VARAM par sagatavoto ziņojumu, kas ir labs diskusijas sākums. FM grib redzēt vēl papildus informāciju, lai pieņemtu tālejošos lēmumus, kas šodien tiek piedāvāti. Projekti, kas tiks finansēti no ES fondu līdzekļiem ir jāizvērtē kontekstā ar Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” saskaņošanas procesa diskusiju laikā izteiktajiem viedokļiem, ka atbalstāmi tādi ieguldījumi, kuri ir saimnieciski efektīvi, lietderīgi, no kuriem labuma guvēji būs komersanti un iedzīvotāji. Uzskata, ka šāds izvērtējums nav līdz galam veikts, kā piemēram projekts “E-lieta” vēl ir jāvērtē šajā kontekstā. Tas pats attiecas uz 0. prioritātes projektiem nenoliedzot, ka tie ir ļoti svarīgi un virzāmi kā prioritāri. Arī pārējiem 11 pirmās prioritātes projektiem nevar izslēgt korekcijas. FM uzskata, ka bez šāda izvērtējuma nevar virzīties uz priekšu. Arī piedāvājums nodalīt 10% pirmajiem trijiem prioritārajiem projektiem ir vairāk jāpamato, kāpēc tieši tik daudz. FM ir svarīgs iepriekšējā perioda izvērtējums, kas izdarīts, kādas bija kļūdas un iegūtās mācības, kas tiks ņemtas vērā nākamajā periodā. Attiecībā uz dokumentu formu - VARAM piedāvā virzīt mērķarhitektūras versiju kā MK lietu, no FM puses ir lūgums visus projektus virzīt tos izsludinot Valsts sekretāru sanāksmē, lai visām iesaistītajām pusēm ir pilnvērtīga iespēja iesaistīties dokumentu apspriešanā.

K.Gerhards apliecinā, ka sadarbosies ar FM un nodrošinās visas oficiālās procedūras.

M.Jākobsons – LDDK ļoti novērtē VARAM darbu un piedāvāto lēmuma projektu atbalsta. Ierosina vērtējot projektus skatīties kā tie nodrošina Informācijas sabiedrības pamatnostādnes izvirzītos mērķus par iedzīvotājiem, uzņēmējiem, pašvaldībām.

L.Straujuma rezumē – padomei nav iebildumu par pirmo trīs projektu virzīšanu. Uzskata par svarīgiem ieteikumus par datu saglabāšanu, datu drošību un procesu uzraudzību. Projektēšana un projektu uzraudzība ir nākotnes atslēgas perspektīva. Jānodrošina viens e-adreses risinājums, izslēdzot dublēšanos. Jānodrošina datu reģistru pieejamība, koplietošanas pakalpojumu pieejamība privātajam sektoram vēl ir jāvērtē. Valsts un pašvaldību informācijas sistēmām jābūt savietojamām, tā nodrošināšanai jāvērtē nepieciešamība veikt normatīvo aktu grozījumus. Padome atbalsta 10 % no kopējā finansējuma pirmajiem 3 projektiem. Atbalsta ideju par tikšanās reizi ceturksnī projektu progresu izvērtēšanai. Visas prioritātes skatīt kopā nākošajā padomes sēdē.

Padomes lēmums:

2.1. Atbalstīt un virzīt projektus - Arhitektūras pārvaldības sistēma (VARAM), Nodokļu informācijas pakalpojumu modernizācija (VID) un Fizisko personu datu pakalpojumu modernizācija (PMLP) iekļaušanai mērķarhitektūras 1.1 versijā, finansējumam nepārsniedzot 10% no IKT ERAF investīciju portfeļa kopējā apjoma.

3.

Nacionālās e-identitātes attīstība

Ziņo **J.Bokta** (ziņojums/prezentācija 2.pielikumā)

Kopsavilkums. Informācija par nepieciešamību attīstīt nacionālo e-identitātes un e-paraksta infrastruktūru, vienlaikus risinot esošās problēmas – zems nacionālās eID izmantošanas īpatsvars e-pakalpojumos, nepieciešamība uzlabot eID un e-paraksta lietojamību, kā arī klientu apkalpošanas kvalitāti, nepieciešamība nodrošināt eIDAS regulas prasības saistībā ar pārrobežu elektronisko identifikāciju un e-parakstīšanu. Ziņojumā uzsvērts nacionālo e-identitātes līdzekļu izmantošanas potenciāls valsts e-pakalpojumos, it īpaši tādos, kur kā identifikācijas līdzekļi paaugstinātu drošības prasību dēļ nebūs iespējams izmantot banku kodu kartes. Nacionālās eID attīstība ir skatāma kontekstā ar internetbanku nākotnes attīstības iecerēm. Jau šobrīd vairākas bankas savos risinājumos integrē nacionālo eID. Nacionālā eID pielietojuma īpatsvara palielināšanai nepieciešams nodrošināt visiem pieejamu, neierobežotu, bezmaksas e-parakstīšanos un identitātes apliecināšanu elektroniskajā vidē, tāpēc ziņojumā ietverts priekšlikums bezmaksas pakalpojumu groza izveidei visiem valsts iedzīvotājiem.

Pieaicināto pārstāvju komentāri:

J.Citskovskis - PMLP šajā projektā iesaistās kā sadarbības partneris, nodrošinot e-ID karšu izsniegšanu iedzīvotājiem. Projekta ietvaros ir paredzēts attīstīt karšu izsniegšanas personalizācijas infrastruktūru, kas ļaus saglabāt pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem un esošo valsts modeli salīdzinoši augstā līmenī, minimizēsies IKT drošības riski.

Ž. Glaudiņa – LKBA atbalsta e-ID attīstību, vienlaikus aicina atvieglot e-ID lietošanu. Banku klienti nav apmierināti ar e-ID lietošanas sarežģītību, izmaksām, karšu saņemšanas procesu. Klienti norāda uz apmācību vajadzībām, kā vienkāršam lietotājam darboties ar e-parakstu, kā sagatavot datoru tā lietošanai. LKBA noteikti atbalstītu, ja varētu finansēt no budžeta gan e-paraksta aktivizēšanu, gan karšu obligātu izsniegšanu visiem. Jāskatās, kā padarīt vienkāršāku lietošanu, skatīties uz iespējām attīstīt mobilo ID, samazināt izmaksas. Kamēr personai nav droši un ērti lietojama e-identitāte, e-pakalpojumu izmantošanas rādītāji nepalielināsies.

Diskusija:

Dz. Rasnačs informē, ka CERT norāda uz mobilo internetbanku lietošanas drošības riskiem. Ierosina nākamreiz uzaicināt CERT pārstāvjus.

S.Šķiltere norāda uz e-dokumenta atvēršanas universāla rīka nepieciešamību, lai arī uz vecākiem datoriem e-dokumentus varētu lasīt.

A.Amerirks rosina padomāt par e-ID karšu izmantošanas iespējām durvju atvēršanā, kur nepieciešama identificēšanās.

J.Treijs atbalsta lēmuma projekta 1. variantu un atbalsta valsts budžeta finansējumu uzturēšanai.

Padomes lēmums:

3.1. Atbalstīt Nacionālās eID un e-paraksta infrastruktūras modernizēšanas projektu, nosakot par tā mērķiem nacionālās elektroniskās identifikācijas līdzekļu un e-paraksta izmantošanas īpatsvara e-pakalpojumos būtisku pieaugumu, lietojamības un klientu apkalpošanas kvalitātes būtiskus uzlabojumus, kā arī pielāgojumus atbilstoši eIDAS regulas prasībām.

3.2. Padome iesaka atbalstīt nacionālās eID un e-paraksta infrastruktūras modernizācijas kapitālieguldījumu līdzfinansēšanu no ERAF līdzekļiem un turpmākās uzturēšanas finansēšanu no valsts budžeta sākot ar 2017.gadu, tādējādi nodrošinot valsts iedzīvotājiem bezmaksas pakalpojumu grozu.

4.

IKT ERAF projektu finansējuma sadales principi

Ziņo **A.Daugulis** (ziņojums/prezentācija 3.pielikumā)

Kopsavilkums. Piedāvājam par finansējuma sadalījumu diskutēt kontekstā ar projektu prioritāro sadalījumu. Lai nekavētu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda (turpmāk - ES fondi) apguvi, sākotnēji vienoties par prioritāro projektu virzību un to realizēšanai nepieciešamo indikatīvo finansējumu. Piemēram, pirmajiem 3 projektiem rezervēt indikatīvi 10% no kopējā finansējuma apjoma, savukārt visiem pirmās prioritātes projektiem – 43% no kopējā finansējuma apjoma. Nākošo padomes sēdi veltīt otrās prioritātes projektu indikatīvā finansējuma apjoma noteikšanai, bet aiznākamo sēdi – trešās prioritātes un pārējo projektu indikatīvā finansējuma apjoma noteikšanai. Tādējādi līdz gada beigām, izsvērti izdiskutējot, tiks iegūts visa portfeļa indikatīvais finansējuma sadalījums, tai pašā laikā nekavējot pirmās prioritātes projektu īstenošanas uzsākšanu. Papildus nosacījumi:

a) Summas un laika ierobežojums projektiem:

- Ne vairāk par 5 M eiro vienam projektam
- 2 gadu laikā no analīzes fāzes beigām ir jābūt ieviestai pirmajai funkcionalitātei, kas nodrošina iznākuma rādītāju sasniegšanu un veicina rezultāta rādītāju uzlabojumus

b) Ikvienu projekta indikatīvais finansējums tiek precizēts pēc detalizētās analīzes. Ja analīzes rezultātā konstatē, ka nepieciešams lielāks finansējums, nekā ir pieejami līdzekļi, tad valdība lemj par papildus finansējuma avotiem, kas jāpiesaista, lai realizētu projektu pilnā apjomā (piemēram, valsts budžets vai citi fondi), vai arī par projekta sfēras sašaurināšanu.

L.Straujuma - rezumējums pie 2.jautājuma ir attiecināms arī uz šo jautājumu.

Padomes lēmums:

4.1. Kopumā atbalstīt VARAM piedāvātos prioritāšu principus un viena projekta summas un laika ierobežojumus.

4.2. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai izsūtīt padomes locekļiem IKT ERAF projektu finansējuma sadalījuma priekšlikumu, nākošajā 2015.gada 27.augusta padomes sēdē skatot visu prioritāšu projektus kopā.

5.

Citi jautājumi

A.Melnūdris – ierosina kādā no nākamajām sēdēm iekļaut jautājumu par situāciju izglītības jomā STEM (science, technology, engineering and mathematics) un datorikas priekšmetos, lai sagatavotu tautsaimniecībai nepieciešamos speciālistus ar šīm jomām saistītās nozarēs.

Padomes lēmums:

5.1. Nākošā informācijas sabiedrības padomes sēde notiks 2015.gada 27.augustā plkst. 10.00 Darba kārtībā:

- 1) Latvijas kā ES dalībvalsts nostājas WSIS (World Summit on Information Society) pārskata procesā aktualizācija (Ārlietu ministrija).
- 2) Visa IKT ERAF projektu portfeļa indikatīva finanšu apjoma noteikšana, t.sk. detalizētāka informācija par:
 - E-lieta – izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveides programma;
 - Loģiski vienotā datu centra attīstība;
 - E-adrešu risinājums.

Informācijas sabiedrības padomes vadītāja

L.Straujuma

R. Arnītis
2.08.15.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Informācijas sabiedrības padomes sekretāre
Lelda Kalniņa
lelda.kalnina@varam.gov.lv
66016576

